

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája,
árus üzlete,
főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségnél. — Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Jelentés a tanévnyitás változtatott határdejeiről.

A szarvasi főgymnasiunban az 1874/5-re szóló beírások, felvételi és javító vizsgák csak szeptember hó 4-én, s az előadások szeptember 7-ikén fognak kezdődni. Ez elhalasztásnak oka az, hogy augusztus végső és szeptember első napjaira különféle, a tantériakat is érdeklő, egyházi, művészi és tudományos gyűlések hirdetvék országosan.

Miről is a t. iskolai közönséget ezenne hivataltól tudositja

Tatay István,
igazgató.

Gyula augusztus 26.

II.

Népiskoláinknak a minist. rendeletben feltüntetett csekély eredménye kétségkívül azon iskolák szervezetlenségében keresendő.

Kire vannak az iskolák bizva, ki ügyel fel rájuk, ki intézi ügyeit? — a felekezetek presbyteriumai, hogy pedig a presbyteriumok kikből állanak, bár többször volt már alkalom elmondani, ismétlem azt mégis. — All a felekezet papjából, ki egyszermint elnök, s mint rendesen értelmes ember, a tagokra való befolyását és az iskolai ügyekben a „szabad kéz” jogát rendesen biztosítja is. Hanem aztán az is rendes dolog, hogy a pap, mint a presbyterium elnöke is pap marad, s az iskolák ügyét biztosítva látja, ha a gyermek a vallásból eleget tanul, hogy pedig ez nem elég az üdvösségre, Magyarország vallás-és közoktatásügyi ministere ezen rendeletekben világosan kimondja.

Aztán természetünk már, hogy minden közügyből politikát csinálunk, s e természetünk a presbyterek választásánál sem tagadja meg magát, így jutnak aztán be oly emberek, kik közt bár tárcájuk erejéből többen vannak „kaputosok” is, de magasabb hivatásuk színvonálára felemelkedni egyáltalán ezek sem képesek, vannak olyanok is, kik némi fogalmat tudnak ugyan alkotni feladatuk fontos voltáról, de itt ismét politikai tekintetek jönnek közbe, melyek az ellenkező nézetben levő többség akár vallásos, akár politikai érzelmeivel nem egyezvők hallgatásra kényszerítik. Kiténik ez különösen nálunk Gyulán a városi közgyűléseken, hol már egy kissé szabadabban lélegezhetvén többen oly hurokat pengetnek, melyeket a presbyteri gyűléseken érinteni is merénylet lenne. s még csak azt kell hozzá tennünk, hogy ezek mellett a többség polgári foglalkozására nézve legtöbb helyen földmivelőkből áll.

Mi természetesebb tehát mint-hogy az ily elemekből alakult presbyteriumok feladatukat inkább bizonyos gazdai dolgokban keresik, mint sem az iskolák szellemi állapotával való foglalkozásban. Pedig szerintem ez utóbbi a fődolog.

S tekintsünk szét a megyében, ötezer léleknél többet számláló tizenöt községünk van, s vajjon áll-e valamelyikben más elemekből a presbyterium. Itt azon kérdés támadhat, hogy vajjon áthatna-e más elemekből? Kimerítő feleletet e kérdésre hosszabb tanulmányozás után lehetne adni, én azonban szeretem hinni, hogy a felelet ez után is igenlő lenne, hisz ellenkező esetben le kellene mondanunk még a reményről is, hogy a népnevelési törvényt végre tudjuk hajtani.

Nem tudom, ha hiven festém e a presbyterium képeit, egy azonban bizonyos, hogy megyénkben az iskolák igen csekély, a reájok fordított költséggel meg épen mi arányban sem álló eredményt mutatnak fel, minek egyszerű, de nagyon természetes oka a presbyteriumok hivatás hiányában keresendő.

Mint mondtam, e presbyteriumok, az iskolák szellemi életével való foglalkozást nem is tartják hatáskörükhöz szorosan tartozóknak, a vizsgálatokon is rendesen, mint szülők vesznek részt, itt aztán fősúly levén a kátéra fektetve, tökéletesen megelégszenek a vizsgálat eredményével, ha a gyermek abból többet tud, mint mennyi még az ő emlékükből megmaradt a gyerekkori tanulásból, hogy pedig a káté iránt való elfogultság gyanuját maguktól elhárítsák, hát egy kis számtannak, földrajznak is szoritanak még egy kis helyet, de csak annyi ez, melyre a minster azt mondja, hogy a semmitől alig vannak egy lépésnyire. Ha pedig a presbyterek megvannak elégedve, hát minek javitanának az iskola sorsán? másnak pedig beleszólása nincs, de nem is lehet, hisz ez az autonomia csorbítása nélkül nem is történhetik, az pedig főbb tekintet, mint a törvény parancsa, mely a politikai hatóságnak kötelességévé teszi a kényszer iskoláztatás végrehajtását, s törvényszabta e kötelesség egyuttal jogot is ad az iskolai ügyekbe való, legalább oly mervü avatkozásra, melyből tudomást szerezhet magának, hogy az iskolakötelezettek járnak-e tehát valóban az iskolába, s ha igen, mely eredményre. Hanem hát ez a politikai hatóság nehogy kötelességet teljesítsen, inkább lemond a jogokról is, a presbyteriumokban pedig van annyi keresztyéni és atyafiságos érzés, hogy a gyermek elméjét nem terhelik meg holmi haszontalan „világi” tudomány, s hogy sem komám- sem sógor uram gyermekét, nem hajtjuk erővel az iskolába, legalább sem a gyermeknek, sem a szülőnek, sem magunknak nem okoznak kellemetlenséget. Így aztán népnevelésünk a törvény rendeletek mellett sem haladhat.

Pedig haladnunk kell, s haladásunk feltétele a törvény szigorú, s kiméletet nem tűrő végrehajtása. És kire van bizva a népoktatási törvény végrehajtása? — Közvetve bár, de főleg a vármegyére.

Igen de nálunk azon vármegyére, mely a hat év óta megalkotott törvény végrehajtását még csak meg sem kísérlette, s vajjon miért? talán anynyi a teendője s oly fontosak ezek, hogy oly csekélységgel, mint a népoktatás ügye nem is foglalkozhat. Épen nem hisz, a vármegye összes teendőjét nagyon röviden el lehet mondani: két hónapot vesz igénybe az újonc-állítás, megvizsgálja a községi számadásokat, évnegyedenként legfeljebb 2 hetet gyűlésez, a min. rendeleteket az alispán a járásokba, a szolgabíráknak kiküldi, a szolgabírák irnokai pedig azokat a községek számára kiadják, megnézik a Körös-gátakat, a szolgaszemélyzetnek ruhát csináltat, az épületeket tataroztatja, s kerül ez Békésmegyén-k évenként csekély 80,000 forintcskájába.

Igaz, hogy a vármegyének iskolaszéke is van, erről azonban csak annyit tudunk, hogy a legközelebbi mult meggyűlésen a tagok 5 évre szóló mandatumra lejárván, újra alkittatott, de hogy ez idő alatt vagy 20000 gyermek járt-e iskolába, tanult-e valamit, arról a nemes vármegye nem kíváncsi tudomást szerezni.

Pedig talán e téren hálásabb működési kört találna, mint azon, mely idejének legnagyobb részét elrabolja — a politikáin.

Hanem most itt van a ministéri rendelet, mely a tanfelügyelő által a megyének meghagyja, hogy „a népoktatási törvény 48. 49. 50. és 52-ik szakaszaiban foglaltakat a lesgzigorubb eljárás alkalmazásával is mostantól fogva kerülhetlenül hajtsa végre; nevezetesen hogy a szülők gyermekeiket 6 éves koruktól 12 éves korukig pontosan járasák a mindennapi iskolába. A 13—15 éves kor között álló gyermekek pedig a szülők megbüntetésének terhe alatt, különösen a téli hónapok alatt hetenként legalább 5 órai, nyáron pedig 2 órai oktatásban részesüljenek.”

Nem kutatom, miért hanyagoltatott el eddig a népoktatás ügye, de hogy e ministéri rendelet után kilép a cselekvés terére, legalább remélni lehet, itt megadva az irány, kimutatva az ut, mely szerint tennie kell, s melyen haladnia kötelessége.

Mindenesetre legfontosabb teendő vár az alispánra, mint első tisztviselőre, nagyon sok függ attól, mily szempontból fogja ő fel e rendeletek intencióját, s mily buzgalmat fog kifejteni a végrehajtás körül.

Szeretjük emlegetni, hogy Békésmegye culturalis viszonyai kielégítő, sőt szeretünk hivatkozni Eötvös báró nyilatkozatára is, mely szellemi állapotunkat meglehetősen előnyösen tünteti fel, de ez csak ösztönül szolgálhat a további haladásra, s hogy Békésmegye birtokában levén azon feltételeknek, melyek mellett a szellemi élet virágzásra juthat, érvényesíteniünk kell erőnket e téren, és akkor talán önhietség nélkül fogjuk elmondhatni, hogy

igen is Békésmegye megérti a kor szavát, hogy akar is, tud is haladni.

Nem csejje e soroknak, hogy az alispán urnak instrukciókat adjon a teendőkre nézve, igénytelen nézet keres ezekben kifejezést, hogy melyik lenne a leghelyesebb kiindulási ut.

Az alispán a megye területén létező iskolák felett felügyeleti jogot gyakoroljon, s a fizikai idő hiányát pótolja a szolgabírák kiküldésével, kik különben is a járások követlen főnökei, szerezzen magának biztos tudomást az iskolák szellemi s anyagi állapotáról, s intézkedjék, hogy az iskolaszéki tagok legalább a nyilvános vizsgálatok eredményéről szerezzenek közvetlen tapasztalatot, hogy a hiányok annak idejében, és helyen pótolthatassanak. Hasson különösen a kényszer iskoláztatás keresztülvitelében a szolgabírákra s ezek által a községi előljárásságra. A legrövidebb időközben kívánjon ezekről hiteles adatokat.

Hiszen ezt a törvény mind megengedi, de sőt e rendeletek szigoruan meg is hagyják, s ha már ez így áll, ám tegyen is a vármegye, hisz az önkormányzatnak magasabb feladata alig lehet, mint a népoktatási ügy felett való szabad rendelkezési jogot gyakorolni, hogy iskoláinkban gyermekeink számára biztos szellemi tőkét alapítsunk. Oly tág kör ez, melyet ha a vármegye okosan, és lelkiismeretesen tölt be, alig marad ideje s oka az autonomia képzelt csorbításán keseregni.

Es mi lesz e működés eredménye? Első sorban életbe lép a politikai hatóság törvényi biztosította joga az iskolai ügyekbe való avatkozásra, a presbyteriumokat kötelességeik teljesítésére, kényszeríti a presbyteriumok alakításánál oda hat, hogy abba csak a hivatott értelmiség jusson.

Ha aztán a presbyteriumok kötelességüket teljesíteni fogják, majd kitűnik, hogy sokkal kevesebb erővel rendelkeznek az egyházak, sem hogy a népnevelés ügyét a törvény s a rendeletek értelmében tovább is kezeik közt tartásák, mert ki fog tűnni, hogy az iskola-kötelesek száma mi arányban sem áll a létező tanerők, a helyiségekkel, a törvény pedig az egy tanteremre e tanítóra eső gyermek szám maximumát meghatározván, önként következik, hogy a tanhelyiségek s tanerők számát emelni kell, mivel pedig az egyházak a jelenben gondozott iskolák költségeit is csak községi segélylyel tartják fenn, mi természetesebb, mint hogy eberuházások költségeit a községnek kell fedeznie, s ha már egyszer a község ezt tenni fogja, az iskolát aztán sajátjának, vagyis községének fogja kimondani.

E mellett tarthatnak a felekezetek iskolákat, s tartanak is, a két iskola között előállandó verseny lesz legbiztosabb criteriuma a községi iskola előnyeinek, melyeknek megismerése bizonyára elnémitja a községi iskola ellenségeinek handa-bandáját.

Ez lesz a másik eredmény. És hogy ez elérjék a megyétől függ, s eljárása közt támogatásban fog részesülni, a kormány részéről is, mely „a köteleességüket mulasztó községek, esetleg iskolai hatóságok és tanítók irányában a rendszabályok legszigorubb alkalmazásához” nyulni fog, mint az első rendelet végzszavai mondják.

(Vég. köv.)

A torna-tűzoltó egyesület által kiküldött hármass bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés! Három hónapja immár, hogy a torna s tűzoltó egyesület két évi szünetelés után közgyűlést tartott, melyen az egyesület elnöke a két év működéséről számot adandó, az egyesület feloszlását hozta javaslatba. — A közgyűlés azonban az elnökkel nem levén egy véleményen, sokkal fontosabbnak tartá a kérdést, sem hogy annak eldöntésére néhány pillanat elegendő lett volna, a miért is egy bizottságot küldött ki, megvizsgálandó, mely okok működtek közre, hogy az egykor virágzó egyesület ma az elnök úgy nyilatkozik, mely a további fennállásra képtelen, avagy valóban alaposak-e az elnök által felhozott érvek, vagyis éppen oly szomorú körülmények közé jutott-e már az egyesület, hogy annak fennállása lehetetlen, s ha nem, mely eszközökkel állíthatók helyre az előbbi állapotokat.

Tisztelt közgyűlés! Nem könnyű a feladat, melynek megoldására kiküldetünk, s kétszeresen érezzük annak súlyát mi, kik a megbízatásnak csak akkor engedünk, midőn a hivatottak egyenkint tértek ki különféle ürügyek alatt a kiküldetés elől. Kétszeres a súly — mondjuk — mely reánk nehezül, midőn a feladatot jó lelkiismerettel s legjobb tehetségünk szerint kívántuk volna megoldani, mert először a küldöttség tagjai nincsenek azon helyzetben, hogy az egyesület életét, annak működését közvetlenül, nyomról-nyomra ismernék, másodsor, mert ez ismeretlen hiányt csupán okmányok tanulmányozása által pótolhattuk volna; azonban itt ki kell jelentenie a küldöttségnek, hogy e tekintetben nem találkozott oly készséggel az adatok kiszolgáltatásában, minőt küldetésé-

nek természete jogosan megkövetelhetett volna. Ily körülmények közt, ily akadémosság-gal szemben a jóakarát tenni nem képes, és ez okok nem engedik, hogy e küldöttség kiküldetésének harmadik havában sem állhat elő oly jelentéssel, minőt a közgyűlés vár.

Az első kérdésre tehát — hogy t. i. mi okozta, hogy az egyesület oly szomorú viszonyok közé jutott? — Sovány adataink mellett adhatnánk feleletet, a mennyiben azonban az egyesület történetét eredetétől az utolsó közgyűlésig némileg ismerjük, a cselekmények mint okok, s ezek eredményei, mint okozatok kutatása észteni egybefüzésre s egyéni nézetünkkel való pótlása mellett a következőkben vélünk megközelítőleg kielégítő feleletet adni.

A fővárosi tűzoltó egyesület alakulása csaknem országos mozgalmat keltett társadalmi életünkben, s e mozgalom Gyula városra sem maradhatott hatás nélkül; az újság ingere, a magyar természet szalmalángja megteremté nálunk is, még pedig, mint a divat magával hozta, iker-testvér alakjában a torna s tűzoltó egyesület. Rohamosan siettünk ez egyesület tagjaivá lenni, felöltöttünk tornászknak, tűzoltónak, s gyermekes örömmel csaptunk parédét a fűtezőknek. A torna-helyiséget is örömmel látogattuk, ügyes torna-tanárunk — Oherolly — mutatványait szívesen néztük. Igértünk is neki szép fizetést mindezekért. Midőn azonban elkezdődött a köteleesség teljesítésének ideje, midőn már paradéznunk nem saját jószántunkból kellett, a szalmatűz lohadni kezdett, s úgy találtuk, hogy aligha elég nem volt a komédiából. A kezdet szép jövővel kecsegtető reménye mindinkább gyengült, s az egyesület vezetőinek buzgalma a tagok növekvő részvételelenségével csökkent. — Jóakaratu buzdítások, némi kis erőtetett lelkesítés nem hiányzottak, de mindez falra hányt borsó volt. A jeles torna-tanárnak tett ígéretünket nem váltók be, miért ő jobb hazát ment keresni, mi pedig kerestünk tehetségünkhöz mért torna-tanárt, csak hogy a mi tehetségünk már ekkor igen gyenge levén, a közmondás igazsága, hogy „olcsó húsnak hig a leve” ugyancsak beteljesült rajtunk. Vandruska, bár tehetsége iránt e küldöttség mi kételyt sem támaszt, nem tudott lelket, lendületet adni a torna-egyesületnek. 1872-ik év

elején, midőn az elnöki székről leköszönt Janó Sándor ur az egyesület működéséről szóló, annak eredményeit adá elő, már akkor oly színben tüntet fel az egyesület állapotát, mint amely nagy hátraesést mutat, melyen azonban egy ügyes fő még sokat lendíthet. Nem tudjuk helyesen-e? de e küldöttség úgy fogta fel, hogy az egyesület életének 1872-ik év elejéig ez volna, bár szűk keretbe szorított, de megközelítőleg hü képe.

Ekkor — 1872-ik év elején mint tudjuk — Janó Sándor ur hivatali állását incompatibilisnek tartván a torna-tűzoltó egyesület elnökségével, s arról lemondván, azt ismételt megkínálás után sem fogadta el, hanem az egyesület iránt való jóindulatának jeléül utódtól gondoskodott, s utódtól Kellert Imre urat ajánlotta meleg szavak kíséretében.

Mit kelljen ily ajánlásokról tartanunk, kivált ha azok egy tisztelt, s mint ez esetben is az egyesületi élet körül érdemeket szerzett férfitól erednek, — mindnyájan tudjuk. Kellert ur ellenmondás nélkül választott meg. Beköszöntő beszédjében szép szavakkal ígérte, hogy a testvér-egyesület virágzásán fog működni, az ügyet szívében fogja viselni, megtesz minden lehetőt, hogy célját elérje. — A gyűlés az elnököt megéljenzte, s a legjobb reményekkel osztott szét, azonban csak azért, hogy két hosszú évi szünetelés után összegyűjtven, ugyanazon elnök szájából azt hallja, hogy az egyesület elterele kiapadt, hogy nincs mód a menekésre, hogy tehát oszljunk fel. 1872-ik évi mártus óta az egyesület életéről nem beszélhetünk, üres keret az csupán, melyben kép nincsen.

T. közgyűlés! Nem lennénk igazságosak, ha e pongást, e téletlenséget, ez élőhalott állapotot egyenesen Kellert ur, vagy a vele egyszerre választott tisztikar indolentiájában keresnők, mert mint már előbb említettük, e bajok minmagunkban találják kútforrásukat, s folyton növekvő árral tört elő, mit ugyan még fel lehetett volna tartóztatni, s mint az elnök beköszöntő ígérte, ezt reméltük is; azonban két évi tespedés, semmittevés rosszabb hatással volt az egyesületi életre magára az egyesület létére, mint talán lett volna bármily irányú s eredményű cselekvés. És ha behatóbban vizsgáljuk e két évi pangás hatásait, azon következtetésre kell jut-

nunk, hogy a mai állapotok megteremtésében az oroszán rész épen Kellert Imre urnak, s a vele választott tisztikarnak jut, ki kell jelentenie e küldöttségnek, hogy nem csupán esetlegesség, hogy Kellert ur elnöksége s a torna-tűzoltó egyesület tönkre jutása egy időre esik.

Midőn Kellert ur s a vele választott tisztikar az egyesület kormányát átvették, az épen lemondott elnök vázoló a szomorú viszonyokat, melybe az egyesület utóbbi időkből jutott, de a helyzet még mindig nem volt kétségbe ejtő, még nem volt olyan, melyen segíteni lehetlenség lett volna, ezen felül az egyesületnek volt kellőleg felszerelt torna-helyisége, torna-tanára igaz nem volt, s újról kellett gondoskodni, de volt ezek mellett jelentékeny összeg készpénze a helybeli pénzintézetben kamatozás vegett elhelyezve. — Hogy mije van ma az egyesületnek, nagyon bajos lenne megmondani, mindaz, mivel e küldöttség számolni képes csupán a leltár, a nélkül, hogy e leltárban foglalt tárgyak meglétéről magának meggyőződést szerezhetett volna, mivel e tárgyak hollétéről magának a szertárnoknak sincs tudomása. Magán uton annyit tudunk s látunk, hogy a tornaszerek ma a városház-udvar szemetjét szaporítják.

Tény tehát, hogy kellőképp felszerelt helyiséget vett át a tisztikar, s hogy ma legalább e küldöttség tudomásával alig van egyebe az elrongált s ellányt tornaszereknél, s a fűdében használt, s elhasznált néhány nyugágynál.

A főispán ur által átengedett helyiségből ki lettünk szorítva, mely indokból, mely körülmények közrehatása mellett, mit sem tudunk, tény az, hogy a torna-eszközök onnan az egyesület megkérdezése, s így közbejötté nélkül kidobattak, még pedig csaknem teljesen használhatatlan állapotban. Ez esetről az egyesület igen érzékeny kárt szenvedett, mit ki lehetett volna talán kerülni, ha az egyesület elnöke több lelkiismerettel jár el, s hűséges bizományosa azon bizalomnak, melyet az egyesület oly szép remények fejében tett le kezei közé.

(Végo köv.)

TÁRCSA.

Merengés.

(Szarvas július 25. 1874.)

Szépén fénylik a hold ott fenn az égen,
Nem láthatam a rózsámat már régen.
A kapuba áldogálok egyedül,
Hej! de lelkelem a bánatba elmerül.

Fenn az égen ragyog a csillag sereg,
És a szellő bánatimtól kesereg.
Azt sugja ez bús szívemnek szegénynek:
„Nem kellesz te a világon senkinek.”

Minapába künn jártam a sirkertbe
Egy sirt láttam ott megásva előre
De jól tették, hogy megásták siromat,
Nem szenvedek — tudom én azt — már sokat.

Ha eltemet, majd elfelejt a világ...
A mohosult siron hajt ki a virág;
Jössz te lányka, szakaszsz rózsát emlékül
Érted éltem, érted halok egyedül.

B...y I...n kisasszony emlékkönyvébe

(Szarvas július 25. 1874.)

Ha majdan szerelmem berkében
Te lész a csörgő kis patak,
Melynek habtükrén gondolatink
Majd össze csokolódnának;
Akkor lehet-e más mint egy szent
Ama magastos gondolat:
Hogy én a földön lelélem fel már
Obajtott menyországomat.

De hogyha szerelmem hevétől
Elapad majd e kis patak,
Ábrándos szerelmemből csak egy
Fájó csalódás ha marad;

Ekkor bánat könnyim árjától
Csorgedez újból a patak,
Melynek sötét tükrén az ábránd
És a vágy mind kihaltanak

És ha majd bánat keblemet —
Mit sem óva — tépi meg
Kihal a szív, s a gondolat,
S lészek örökre hideg:
Akkor ne csodáld azt, hogy ha rám
Tán korán a sir borul.
A legfájóbb csalódás között
A zsege szív elszorul.

Velencei Elemér.

A búbájós dal.

(Elbeszélés.)

Írta: Sipos Sándor.

(Végo.)

Róza egy imázsámon tédelt, háttal az ajtónak — és ima helyett méla bus dalt zengett a zsámoly felett lévő szűz Mária képéhez. — De én akkor mit sem láttam, csak azt, hogy ő ott van, — mire sem gondoltam csak arra, hogy őt meg kell ölnöm — és oda rohantam hozzá és az éles kést keblébe döftem. Ő vissza hanyatlott egy szó, egy sohajtás nélkül; szép feje keblemre dőlt; szemei lezárultak — és kebléből patakzott a vér. — Holt testét elhelyeztem szépen egy pamlagon; — úgy látszott, mintha csak aludnék. — Aztán, mint jöttem, eltávoztam. — De még nem haladtam le a lépcsőkön, midőn borzadva állottam meg, mert tisztán hallottam azt a dalt újra zengeni, melyet én — az átkozott gyilkos szakítottam félbe. — Vissza rohantam Róza szobájába, de ő ott feküdt a pamlagon, amint én oda helyeztem és kebléből a vér csendesesen szivárgott. Meg volt halva kétség kívül és én még is világosan hallottam,

hogy elfehéült ajkairól ének száll felém; édes bus dal, mely képes elcsábítani a szívet és meg zavarni az ést. — Oda hajoltam ajkai felé. Nem nyíltak meg az ajkai, de a dal csak egyre hangzott körülöm, fájdalmas döngicséléssel, epedő sohajokkal. — Ah, mily irtózat volt a hideg holt tetem énekét hallani! — Elrohantam és örülteként futottam össze az utcáig, — de a dal csak egyre zengett füleimben — és azóta nem szünöm meg hallani az ő énekét. — Nem tudta meg senki soha, hogy ki követte el e gyilkosságot, de Róza irtózatossá állott halá árt, mert azóta — emberlétemre tul világi dalt kell hallanom szüntelen! Tul világi kéjt kell elviselnem emberi idegekkel. — Ah, kegyetlenek a halottak! — A dal nem szünik meg sohasem. Hallom azt a lombsuttogással elvegyülni, a tó viz fodraival rezegni, a madarak dalába olvadni. Hallom, ha elrejtözöm szobám vastag falai közé; hallom a pusztaság alatt. Menekülni akarok előle, de vágyom is hallani, oh, hisz oly búbájós e dal! — Vég nélküli ária ez, mely sohasem ismétli önmagát; melynek nincs szerkezete, nincs tite, de még is mindig édesebben mindig hüvösebben hangzik. — Sokszor azt hiszem hogy nem bírom el már a tulboldogságot s hogy szívem szakad meg ez embertől nem hallott hangokon, de ilyenkor selyngővé, bohókássá válik át a dal — s ha szívem új erőt nyer, ismét kezdődik a sohajszerű panaszos bus ének — és csendesesen hullámzanak felém a hangok, mintha én volnék központján az a gyalogok karának. Dallam, dallam után kél és enyészik el szakadatlanul. — Éjjel, ha szememet le hunyom, mintha dajkam dalát hallanám, szelid, gyűgylő altató ének rezeg felettem el, de nem alhatom, mert oly búbájósan hangzik, hogy minden erümből oda figyelek. — Reggel,

midőn kél a nap, aeolhárfá hangok zendülnek meg s csalnak magok után, mert ellenállhatlan bájosak. — Nem lehet nyugtom, nem lehet pihenésem. Hiába tárom le füleimet kezeimmel, — ah, hisz én lelkeimmel halom e dalt! — Most is suttag, most is panaszol; de nem a vád, nem a szemrehányás hangzik belőle; nem rémit, nem ijesztget, hisz akkor könnyebb volna elviselnem, — de azt mondja, hogy ő szeret most is — és kér és könyörög, hogy szeressem őt, hogy ő oly boldog lenne, ha csak egyszer mondanám neki újra; hogy szeretem. — Irtozom a gondolatól is, ez áruló szót még egyszer kiejteni — és ő mégis csábit reá; dalával rá akar beszélni, kér, könyörög. — Talán meghalnék s megszabadulnék tébolyító énekétől, ha azon szót kimondanám, de még sem bírom kimondani. — Ő egyre kér, egyre hizeleg. Dalában ott van a galamb hívó turbékolása, a csalogány bánatos kesergése, a fecske édes csvegeése. Dala felszáll a magasba az égig, aztán leereszkedik újra szívemre — és szorítja ki nos kéjjel — és az én szívem csak nem bir megrepenni — és azt a szót én még sem bírom újra kimondani! — — Tébolyodott vagyok, meg örültem, azt mondják az emberek. Oh, fájdalom, én nem vagyok örült. Hisz, ha az volnék, tudnék e arról, mi körülöm történi; ésre venném e itt e fákat, e virágokat — és gondolnék e ő reá — s az ő énekére? — — Nem, nem vagyok én örült, — hisz világosan halom, midőn a tücsök czirpeléséből édes melódia válik ki; hogy a távol elfutó gözokcsik suhogásából enyhe ének kél; hogy az eső egyhangú csepegeése méla bus dalra változik. Hisz, ha örült volnék, nem tudnék külömbiséget tenni hang és hang között, — ah, de én nagyon tudom, hogy e hang az ő hangja, mert más nem tudott ily lágyan,

Levelezés.

Békés augusztus 27. 1874.

A békési dalegylet, a kolozsvári országos dalünnepély előadandó darabjait e hó 22-én mutatá be — a részint helyből, részint vidékről összegyűlt közönségnek.

Az augusztus 1-én tartott, — tánczczal egybekötött dalestély is igen jól; de ez, amannál minden tekintetben jobban sikerültnek mondható; pedig a kellemetlen, hideg szeles idő miatt: attól lehetett tartani, hogy ha leend is hallgató: nem lesz tánczó publikum.

A kezdet 8 órára van hirdetve; 8 óra már elmúlt s még sincsenek hölgyek; — az ifjuság szorongó kebelrel vár s már-már kezd a tánczról lemondani, sarany képeket vágva: az idő ellen zúgolódik. De mily kedves jelenség, midőn e válságos percben egyik család a másik után jön, magával hozva nem csak Békés „ibolyáit“ hanem Csaba „gyöngyvirágait“ is, kik valóban díszére válnak ama hölgykoszorúnak, melynek minden virága oly szép, oly ülé virító, mintha egy képzett tulvilág paradicsomában nyílt volna.

A virágot méhek keresik fel, hogy kelyhéből mézet gyűjtsenek; a leányt pedig ifjak, hogy szemében üdvöt, boldogságot keressenek, s olvassanak. Így nagyon természetes, hogy midőn a Fama Békés virágairól zengett; a mulatni szerető lelkes csabai ifjak eljöttek, fölkeresték a kertét, melyben a virágok pompáznak; eljöttek, sorakoztak a szászó alá, melyet a kedély szétáradó hullámai lobogtatának.

A dalárokról igen sok szépet lehetne mondani; azonban kerülni akarván a hosszabb beszédet: legyen elég röviden annyit, hogy darabjaikat szabatosan, alapos gyakorlottsággal adták elő; különösen a „Dalünnep“ című művel arattak köztetszést s bizonyíták be, hogy „a dalban istenség van.“

A dalestélyen általánosan jól mulatott mindenki; jól mulattak a mamák, látva: mint repül tánczosa karján tova a kedves gyermek; jól mulattak az öreg urak (ez alatt a nem tánczoló értendő) kik midőn a dalegylet bevégezte működését: csatlakozva a dalárokhöz a hűvös szél elől bevonultak részint az enyhet adó eresz alá, részint

ily csábosan, ily búbajosán énekelni. — — És tudja-e — uram, — hogy Róza ártatlan volt? Tudja-e, hogy most már semmi mentselem sincs? — — Tegnap este küldte hozzám Róza férje e kis levélkét, mit szerencsétlen neje irományai között talált. — A pecsét sértetlen volt rajta; tehát az öreg férj teljesen bizott Róza hűségében s ártatlanságában — és ezzel mutatta meg, hogy jobban szerette őt, mint én. — — A levelet az nap írta hozzám Róza, midőn atyja kényszerítése folytán hozzá kellett mennie a gazdag kérőhöz. — A levélben elpanaszolja balsorsát, mely kegyetlen apja képében, átok terhe alatt kényteleníté kezét nyújtani a vagyonos embernek! könyörög, hogy ne vessem meg őt végképen és ne álljak boszút sem atyjár, sem férjén. — És aztán reszketeg betűivel így fejezi be levélét: „Én majd imádkozni fogok Istenhez, hogy mi előbb magához vegyen, hogy így halálommal meg engeszteljem őnt is. És, ha majd kimúlásom után néha erdőben jár ön s ott a szellő suttogni fog a fák lombjai között gondoljon akkor én reám, én leszek az a suttogó szellő; vagy ha feje felett pacsirtát hall szomoruan énekelni, jussak én eszébe, — én leszek az a siró pacsirta; ha nyári éjjelen hulló csillagot lát, emlékezzék meg rólam, én leszek az a hulló csillag; és a suttogó szellő — és a siró pacsirta — és a hulló csillag mind azért fog könyörögni, hogy ön megbocsásson a halottnak és elmondja még egyszer e szót: „szeretlek!“ — —

Eddig tartott a halvány ifju elbeszélése. Midőn ezeket elmondá, mintha elalélt volna, sokáig maradt mozdulatlanul lecsüggesztett fővel s lezárt szemekkel. Lassanként felemelt végre s ismét beszélni kezdett. — —

— Az éjjel megjelent előttem Róza,

a kávéház helyiségeibe, hol bú elfelejtésül poharazva, dalolva ugyancsak vigan voltak. Az estély 2 óra után ért véget.

Sz. Kálmán.

Mező-Berény augusztus hó, 1874.

Néhány heti távollétem után lett hazajövetellel, a „Békés“ 31. számú lapjából olvastam azon tudósítást, melyet innét, egy a helybeli ügyeket lelkesült figyelemmel kíséző derék levelező küldött a lapba.

A tudósító ur, az itteni „Leánykoszorut“ ismertető, s annak régebben emlegetett eszméje keresztülvitelét, nagy méltánálással nekem tulajdonítván, ez által felhívta érzem magamat arra, hogy azon kitüntetéssel, szerény működésem érzetében, saját értékére szállítsam le, és a „Leánykoszorú“ létrejöttének előzményeit röviden feleltsém.

Eleve meg kell említenem, hogy az eredeti eszme magoktól a helybeli kisasszonyoktól eredett, melynek folytán, a múlt február havában, — egy napon, eleve lett megbeszélésük folytán, megbízottjaik által egész bizalommal engemet kerestek meg az iránt, hogy miután ők, a minden nagyobb városokban élvezhető szellemi kellemetes szórakozást nélkülözni kénytelenek, óhajtasuk volna, annak némi pótlásául, egy önálló „Leányegyesület“ alakítani; s e célból engemet ideiglenes igazgatójokul, — illetőleg tanácsadóul felkérvén, átadtak nekem egy már valaki által részükre feltett alapszabály tervet, átnézés és megbirálás végett.

Én, e bizalmas megkeresés által, megtisztelve érzéven magamat, az utba igazítást készségesen megígértem; de miután később átgondoltam a kedves leánykáknak szándokban volt egyesülhetőségét, eleve is meggyőződtem arról, hogy nékiek, mint mindnyáján szülői hatalom alatt álló, s kiskorú leánykáknak azon alakban, mint az-az említett alapszabály tervezetben előirányoztatott, önálló leányegyesület alakítani, sem szorosabb értelemben vett társadalmi, sem jogi szempontból nem lehetséges.

Hogy azonban mégis, az általok közösen óhajtott egymással bizalmasabb barátságos társalgás, s szellemi szórakozás létesíthessék, én, mellőzve minden nagyobb szabású

Olyan volt, mint az életben, hanem oda, hol keblében a seb helyének kellett lenni, egy piros róza vala tűzve. — — A dal ekkor megszűnt s szívemről mintha minden fájdalmat elemeltek volna, oly boldogság lepelt meg. — Róza oda lebegett hozzám s ajkán bűvös mosolygással, szelid szép hangon így szólt: „Meggzabadulsz a daltól, ha jó szíved gondolván reám, e szót ki mondd; „szeretlek!“ — — Ezt mondva ismét eltűnt — s a fájó dalt azóta ismét hallom. — — Megszabadulhatnék hát kinjaimtól, ah, de hogyan mondhatnám én ki jó szíved azon szót! Hát van-e én nekem jó szívem, nekem, ki képes voltam az ő szívét késsel keresztül ütni? — — Oh, rettenetes, tulvilági eszme, hogy én — a gyilkos gondolják reá szerelemmel, kinnek szeméi előtt szüntelen ott lebeg áldozatának véres hullája és fülében örökké ott cseng bánatos dala! — — Hogy mondjam én ki e szót, hisz kezemen a vére a szívnek, melyhez intézmem kellene a vallomást? — — Oh, nem, nem, én nem birom e szót ki mondani. — —

A szegény halvány ifju összerogyott e szavak után. Ágyba kellett fektetni, honnan fel nem kelt többé, mert néhány óra múlva kiszenvedett. — Halála előtt kevés pillanattal vissza nyerte eszméletét. Arca derült volt, mosolygott és e szavakat suttogá: Ő ismét beszélt velem és hiv magához; ő megbocsátott, mert újra elmondtam neki azt a szót: „szeretlek!“ — —

A szegény halvány ifju most ott pihen boldogtalan kedvese közelében. Most is zeng felette búbajos dal, de az csak édesíti nyugalmát, mert hisz a szellő suttogása s a fülmele éneke is arról regél, hogy csak akkor boldog a szív, ha lenn a sírban porladoz.

egyletté alakulás terjedelmességét, nékiek „Leánykoszorú“ elnevezéssel hoztam ajánlatba, és pedig körülményes indoklással a bizalmas, s csakis a körülményekhez képest alkalmazandó „összetartás“ létrehozását, mit ők kész szívvel elfogadván, annak célja és feladata következő négy pontokban állapított meg:

1. A leánykák közt fenforgó vallás, — nyelv, — osztály, vagy nemzetiségi különbség mellőzésével, — körükben, a kellemetes összetartás létre hozni.

2. Ennek elérésére szolgál a leányoknak, — a szülői házaknál, — melyekben ugyanis a leánykoszorúnak egy, vagy több tagja van, a tisztelt anyának, illetőleg háziasszonyok örökös, s felügyelete alatt, — megállapítandó sorrend szerinti összejövetele.

3. Az összejövetelek alkalmával, részint a szépirodalmi lapokban megjelent, valamely belbeszélés bíró dolgozatokból, vagy erkölcsi irányu, — szakértői által ajánlott könyvekből történendő felolvasás, — a női hivatással kapcsolatos kézimunkát, gazdaszszonykodás, — kertészkedés, — s más hasonnemű tárgyak fölötti eszmecsere, és tanulságos beszélgetés.

Ezekkel egyidejűleg valamely nemesebb társasjátékkal, — a hol van és lehet zongorázással és dallammal való mulatozás.

4. A társadalmi, művelődési, és jótékony célok előmozdítására lehetőségik való közreműködés.

Ezen megállapodáshoz képest tehát mindenestre szükségessé vált, hogy ezen nemes cél keresztülvitelére, s illetőleg a „Leánykoszorú“ alakulathására nézve, bizonyos rendszer állapíttassék meg; mely okból helybeli körülményekhez idomított „Összetartási szabályokat“ fogalmaztam, s azokat összeállítva, a leánykák tisztelt szülőiknek jóváhagyásuk vagy észrevételezésük alá terjesztvén, mondhatlan örömmel szolgált az, hogy azok, a tisztelt szülőknél általában, nemcsak jóváhagyásukat, de irásos névaláírással nyilvánított beleegyezésüket is megnyerték, — s eként a „Leánykoszorú“ megalakulása lehetővé tétett, el annyira, hogy azon idő óta már, — vasárnap délutánonként, a díszes, és kedves leánykoszorú élvezi, a váltakozó összejöveteleli helyiségeken, az illető jó édes anyák felügyeleti örökös, s a most már egymás között te s tu bizalmas barátsággal fűszerezett kellemetes társalgás élményeit; én pedig nemes feladatom illetőleg csekély közreműködésem bevégezéttel, — semmi nemű hivatalnok szerepben ugyan nem, mint tudósító ur által említett, de esetlegesen, olykor bizalommal felkértem utbaigazítóképén, gyönyörűséggel kísérem figyelemmel, az idáig is sok oldalról tekintve, következményeiben megbecsülhetetlennek bizonyult ezen társalgási egyesület.

Bonyhay Benjámín.

— Jegyzéke a b. gyulai kir. tszék által 1874-ik évi augusztus 31. és következő napjain felveendő büntüenyeknek.

Előadó: Nogáll László.

1444. Muntján Mojsza s idős Daróczi János sulyos testi sértés.

1456. Bakonyi János és 4 társa tolvajság.

1457. Szilasi Antal és István, tolvajság.

1459. Szilágyi Mátvás életbiztonság eleni vétség.

1460. Osztrovszky Lajos, sulyos testi sértés.

1332. Gerebenics Mihály és Ferencz, tolvajság.

1333. Nagy Péter, sulyos testi sértés.

1928. Tulkán Dávid, tolvajság.

1871. Krisán Floráné, tolvajság.

1331. Forgács János és 14 társa tolvajság.

1828. Másik Mihály, Vas Ferencz és 3 társuk tolvajság.

1829. Auker Ferencz tolvajság.

1832. Háló István és 7 társa tolvajság.

Ujdonságok.

— Szent István ünnepén a törvényesek tagjai közül bár kevesebben, de testü-

letileg jelentek meg, s ez által multkori közleményünket visszavonjuk.

— A szerezcsen téren van egy elhagyott külsejű ház, mely már sokaknak szemébe tűnt, de tulajdonosa mitsem akar a javításról tudni, nem mintha tehetségében nem állana, hanem mivel 1858-ban azt álmotta, hogy mihelyest házat bemeszelteti, azonnal meghal. Már pedig a meghalást ő is utolsó dolognak tartja, s így a ház 16 év óta áll érintetlenül, de elég rondán ahhoz is, hogy a szerezcsen téren helyet foglalhasson. Hanem talán ezt az álmat mégis ki lehetne a tulajdonos fejéből verni.

— A csabai indóházánál rendőrségnek semmi nyoma sem látszik, legalább azt kell hinnünk, hogy nincs, mivel legközelebb a sz. István ünnepről hazatérők közül ketten szenvedtek érzékeny kárt az által, hogy a váró teremben holmijöket más találta elvinni, s aligha tévedésből. Nagyon helyesen tenné Csaba város, ha a vonatok érkezésénél a forgalomhoz képest legalább két rendőrt alkalmazna.

— Chován Kálmán Zins Sarolta k. a. közreműködése mellett szombaton csakugyan megtartá hangversenyét, nem nagy, de igen válogatott közönség jelenlétében. S alig kell többet mondanunk Benka Gyula ur szarvasi levele után, minthogy műbirálata állításait a jelen volt zen-értők hangos tetszés nyilvánításai világosan megerősíték. Chován ur s Zins Sarolta k. a. s különösen ez utóbbi, már csak hangszere ritka voltánál fogva is, oly élvezetes estét szerzett közönségünknek, mely a dalárda hangversenyét juttatá eszünkbe, sőt abszolút értékben azt is föltulta. A jó hangulat még inkább emelkedett a hangverseny után következett bában, hol aztán hajnali 2 óráig rugta a tüzes ifjuság a port.

△ A térzene szerdán és szombaton esténként ezután 1/28 órákor fog kezdődni, s 1/2 10-kor ér véget, — s a vásár hetét kivéve — a mikor a „Magyar Király“-ban fognak játszani, tartani fog mindaddig, mig csak az idő engedi. Közönségünk úgy látszik megkedvelte ezt a kis esteli mulatságot, mert minden alkalommal tömegesen látogattak, — s zenészeink meg is érdemlik ezt, csak tanuljanak oly szorgalom és igyekezettel, a mint azt megkezdették.

△ Nemesak a berényi toronyba ütött be a minap a villám, hanem meglátogatta a gerlai kastély-kápolna oldalát is, hol azonban semmi nagyobb kárt nem tett.

△ Décey Ede fényképész Pestről látogatta meg városunkat, s műtermét a Geyer-féle házban — Örley gyógyszerész ur mellett — állította fel. Méréskelt ár mellett, s csinos kiállítással dolgozik, miért is ajánljuk őt a magukat learczképeztetni akarók figyelmébe.

△ Panaszkodnak sokan, hogy a vasut-állomásnál, a teher-szállító kocikból nem szedik ki a máhacsomagokat az állomásnál dolgozó emberek, napszámok, hanem az érdekelteknek maguknak kell azt a teherszállító kocikból nagy sietve kiczepelni, holott más állomásokon a vasut-társulat emberei végeznek ezt kötelesség szerűen el. Mi hivatalán kívül is úgy ismerjük az állomás-főnök urat, mint igen derék, előzékeny férfit, s hisszük, hogy ha csakugyan a társulatnak kötelessége e dolgot végeztetni, akkor a panaszlott hiányon segíteni fog.

— Mint a hivatalos lapban olvassuk, Nagy Gergely Péter 50 év óta működő veterán tanító ő felsége által a koronás ezüst érdemkeresztel díszített fel.

— Lapunk legbuzgóbb munkatársa Kratochvíll Gyula ur e hó 28-án ment Szolnokra ezredéhez, az őszi hadgyakorlatok alatt honvédelmi kötelezettségeinek eleget tenni.

— Ministeri kiküldött. A m. kir. földmivelésügyi minister értesíté a városi hatóságot, hogy Lukácsy Sándort biztosí minőségben a végett küldvén ki, miszerint a községi egyleti gyümölcs s gazdasági faiskolákat tegye vizsgálata tárgyává, s ahol szükséges, utasításokat, tanácsokat adjon: — e célból nálunk is a kellő gyámolításban és segédkeznyújtásban részesíttessék.

— Farkas Józsi zenekara augusztus 31-én hétfőn esteli 7 1/2 órákor a sétányon következő legujabban betanult darabokat fog-

ja játszani. 1. Tell Vilmos opera nyitánya Rossinótól, magyar népzene-karra hangszerelt Szabados Géza karnagy. 2. „Csárdás.“ 3. „Román négyes.“ 4. „Fledermaus polka“ Strausz Jánostól, hangszerelte J. B. Oberti színházi karnagy. 5. „Angott“ francia négyes hangszerelte Staab Lenárd a győri dal- és zene-egylet karmestere. 6. „Gyulai ifjusági csárdás“ Farkas Ferencztől e zene kar vezetőjétől. — Ez érdekes programot a zenekedvelők becses figyelmébe ajánljuk.

— Egy elméleti gyakorlati *cimbalom iskola*, melyhez hasonló még eddig nem jelent meg, fog annak szerzőjénél és kiadójánál Schunda V. J. m. kir. udvari hangszergyárosnál Budapesten, rövid idő alatt megjelenni.

— **Öcsödön** aug. 19-én tétetett egy a helybeli mint vidékről összegyűlt számos tisztelői részvétkönyvei közt örök nyugalomára *Mészáros István* ur ki 30 éveken át *teljes-tanítói* hivatalában fáradhatlan szorgalommal működött. Gyászbeszédet öcsödi lelkész tisz. *Oláh Antal* ur tartott felette, szokott megható szónoklata általános tetszésben részesült. Nem lehet halgatással mellőznünk azt sem, hogy *Salya Sándor* énekvezér ur által rögtönözve rendezett karének is általános meglepedést vívott ki.

— A „Magyarország és a Nagyvilág“ 35-ik számának tartalma: *Képek: Czékus István.* — A mohácsi csata emlékszóbra Mohács mellett. — *Tata.* — Meglepetés a zugligetben. — *Albánói gyümölcsár.* — *Szöveg: Czékus István.* — *Beköszöntő.* (Költ. Pósa Lajostól.) — Egy porladó szív története. (Elbeszélés. G. Büttner Juliától.) — *Czár-Lázár és Milicza* czárné. (Költ. Pavlovits Jenőtől.) — A mohácsi csata emlékszóbra *Mohács* mellett. — *Tata.* — Meglepetés a zug-

ligetben. — *Albánói gyümölcsár.* — *Tár-czalevél.* (Kőszá Lélektől.) — *Szívbeli tar-tozások.* (Regény) Maquet Ágostól. (Folyt.) *Különfélék.* — *Sakkfeladvány.* — *Szótalány.* Szerkesztői üzenetek. — *Előfizetési díj:* Negyedévre 2 frt 50 kr. Évenként 2 diszes ju-talomkép. — Az 1874-iki évfolyam eddig megjelent számai még kaphatók.

Gazdászat, ipar, kereskedelem

Lobmayer J. F.

üzletjelentés.

Budapest, 1874. augusztus 23.

Eddigi jelentéseimben vont következtetést ter-mény üzletünk nézve a lefolyt hét teljesen felmu-tatá illetőleg megerősít. A beállott ellanyúlás és ennek folytán az érték csökkenés buzánál 70—80, rozsnál 10—15 árpánál 15—20 krajczárban nyilván- nál; csupán zab tartotta, míg kukorica 15 kraj- czárral javítá értékét; azon véleményben élünk e két czikkre nézve is, hogy szintén megöcsül, kivált a kukorica, ha a szeszgyártók törekvése, a munkát reducálni, a kormány engedélye folytán, érvénye- sültet. A buza csökkenés valósággal alarmozta az itteni kereskedői körököt, hol a magas árakra volt speculálás; azonban ezen csökkenés kimaradhatlan volt, mert, ha idei termésünk nem tartozik is a ki- tünők közé, annyi még is áll, hogy többet arattunk átlag mint a mennyit saját szükségletünk követel s így a többlet kivételre utalva, az érték meg- határozást ez idejüleg, részben a külföldtől, kellett elvárni.

Malmaink, ezt tudva, a mult hét folytán any- nyira visszatartók voltak, hogy a kínálatba hozott mintegy 250,000 mérőből alig 100,000 vettek át mi dég olesőbb áron, s így az értéket naponta csökkenként, a külföld hangulatára is ily irányban hatottak, s így még mindig feltehető hogy a kül- föld még olesőbb limiteiket fog előírni

Vége magas árának, a jelen viszonyok kö-

zött, midőn külföldön mindenütt jó termések van- nak, nem lehet jogosultsága, és a magas árak fel- erőszakolásának nem lehet jó következménye, de ez idejü eg, a malomipar által követett eljárás mellett, nem is kivihető. — A ki előbb eladhat, az való- színüleg legjobban is fogja értékesíteni buzáját.

A lefolyt héten különösen keresett volt zsr és szallona, valamint szilva és szilvaiz; ugyszinte gubics, mely köblönként 2—2½ forinttal emelkedett.

Tájékozással feljegyzem a mai árakat:
85—80 fontos buza 5 frt. — 5.60 vámmázsánként
80 fontos rozs 4 frt. — 4.10 mérőnként
72 " árpa 3 frt. — 3.60 " "
48 " zab 2 frt — 2.30 — 50 bécsi font
tengeri 4 frt. 70 — 4.75 vámmázsánként
pesti zsr 48 frt. — 49
amerikai zsr 46½ frt. — 47
pesti szallona 41½ frt — 42½
amerikai szallona 40 frt. — 41
szilva (októberi szállításra) 18 frt
szilvaiz 15 frt — 16
I-ma 18 frt.
gubics II-da 15 frt.

készpénzért, Budapestre szállítva
U. J. Mai földsen buza ujra 15—20 krajczár- ral csökkent.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
Bobay János.

HIRDETÉSEK.

Korcsmáltatási jog bérbeadás.

Endrőd község korcsmáltatási joga hat koresma helyiség nélkül egyenkint minden koresma a folyó év 1874 Szt-Mihály napjától számítva 3 évre haszonbérbe kiadó, a nyilvános árverés tartatik f. szeptember 6-án délután 3 órakor.
Ha pedig egyenkint a bérbeadás nem sikerülne, akkor ugyancsak szeptember hó 13-án mind a 6 koresma együttesen fog ár- vereztetni szinte d u. 3 órakor.

Mind két árverés a községházánál tör- ténend.

Endrőd augusztus 28. 1874.

Endrőd község előljárósága:

Kovács M. István.

109 1—*

biró.

Anatherin szájviz

dr. POPP J. G. es. k. udv. fogorvostól Bécs- ben, Stadt, Bognergasse 2 sz.
1 forint 40 krajczáros palackokban, legjelesebb szer csúszos fogfájás, a foghús gyú- ladása, daganata és kibeszése ellen; feloldja a meglévő fogkövet s gátolja annak újraalakul-ását, megerősíti a mozgó fogakat a foghús megszilárdítása által; s midőn a fogakat és foghúst minden alkalmas anyagtól megtisztít-ja, a szájnak kellemes frisséget kölcsönöz, eltávolítja a száj rosz bűzét csak rövid idei használat után is.

Anatherin fogpép

dr. POPP J. G. es. kir. udv. fogorvostól Bécsben.
E készítmény megőrzi a lehellet frisse- ségét és tisztaságát, azon kívül arra is szol- gál, hogy a fogaknak vakító fehérséget köl- csönözzön, azok ronlását gátolja s a foghúst megerősítse.

Dr. POPP J. G. Növény-fogpora.

Anyyra tisztítja a fogakat, hogy napon- kénti használata által nemcsak az annyira kel- lemetlen borkó távolítottik el, hanem a fogak glazurja és fehérsége is mindinkább gyarapo- dik. — Egy doboz ára 63 kr. o. é.

Raktárak:

Gyulán: Örley István és Winkler Ferencz gyógy- szerészeknél.
Békésen: Benedikty József gyógyszerésznél.
Csabán: Varsagh Bela " "
Simándon: Csiky M. " "
Sarkadon: Trajánovics Ágoston gyógyszer-nél.
Oroszán: Medveczky K. gyógyszerésznél.
Pankotán: Tanfi C. " "
Mező-Berényben: Nárcezisz János gyógyszer-észnél.
Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereske- déseben.

82) 7—26

HIRDETÉSEK.

Sodaviz-gyár

Van szerencsém a t. cz. közön- séget értesíteni, hogy szeptember hó 1-től a legjobb és legújabb, czélszerű- nek bizonyult sodavizgép szerkezettel ellátva magamat, sodavizgyáramat meg- nyitom, — a t. cz. közönség pártfo- gását kikérve — Oroszláza, aug. 25.

Medveczky Henrik, gyógyszerész.

104 1—3

Egy vasszerkezetű

OLAJPRÉS

egészen ujonnan készítve 4 pogácsa szorításra egy pár rezeptörő henger- rel és garaddal ellátva szabadkézből eladó. — Bővebb értesítést **Gyulán Ölschláger Sámuel** részöntő ad.

106 1—3

Mezőgazdáknak

legszebb káposzta reepeze vetőmag kisebb s nagyobb mennyiségben 3—3 **Petrovics Demeter** vésztői lakosnál kapható.

Korcsmáltatási jog bérbeadása.

Gyoma község korcsmáltatási jo- ga két koresma helyiséggel együtt a t. 1874. évi Szt-Mihály napjától szá- mítva 3 évre haszonbérbe kiadó. Az árverés f. é. szeptember hó 6-ik nap- jának délutáni 3 órájára tüzetik ki a községházánál. A feltételek alulirt elől- járásnál megtudhatók.

97) 3—3 Gyoma község előljárósága.

Gépezérna, olaj és varrógép-készlet kapható.

Mindenféle valódi amerikai varrógépek, u. m.

Wheler és Wilson, Howe, — Singer, Little Wanzer, 98) 3—20 Vileox és Gibbs

gyári áron, 5 évi jótállás, mérsékelt részletfizetés és díjmentes ok- tatás mellett kapható; ugyszinte vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek

Kálmán Zsigmond férfi-ruha raktárában Gyulán.

Javításokat elvállal Strusch György úr.

Herrmann Hugo

okleveles tanitónál Gyulán a polgári iskola megnyitásával növendékek, kik ez iskolát látogatni óhajtják, lakás, élel- mezésre felfogadtatnak, a tanulásra kellő fel- ügyelet mellett.

Elemi iskolára növendékek szintén felvétetnek.

108 1—3

D'Alfieri gyógyszer

eltávolít gyorsan, kellemesen és biztosan ká- ros behatás nélkül a testre, és a szokásos életmódnak változtatása nélkül mindenféle nemi betegségeket és azok behatását. — Nem teljesen gyógyított vagy idült (harmad fokú) betegségeknél a gyógyítás 8—10 napot vesz csak igénybe. — Siker biztosítottik.

Ára használati utasítással 5 frt, és egye- dül kapható e czim alatt:
E. GIEBEL
100) Berlin, Schützenstrasse 32
Utánvétell nem küldhető.

300—500 darab ürüt őszi legeltetés- és téli tartásra elfogad a kötegyáni ha- tár tarjáni pusztáján

Popp Alajos.

Értekezhetni a fenti czim alatt Gyulán szóval vagy levél által.

102) 3—3